

Vzdělávací politika a Evropská unie

Vzdělávací politika

- souhrn konkrétních činností a opatření, kterými zejména stát, ale i další subjekty ovlivňují celou vzdělávací oblast

Nejdůležitější problémy

- vymezení vazby mezi vzděláváním, pracovní silou a ekonomickými faktory
- zohlednění sociálního aspektu vzdělávacího systému
- vztah mezi všeobecným přístupem ke vzdělání a kvalitou výuky
- evaluace (hodnocení) pedagogického procesu
- problematika učitele a jeho vzdělávání
- problematika řízení školství a školského managementu
- financování školství

Vzdělávací politika EU

- Oficiálně patří vzdělávací politika mezi tzv. doplňující politiky (vzdělávací politika jednotlivých zemí sdružených v EU)
- Doporučení, deklarace a společné úpravy (např. vzájemné uznávání kvalifikací)
- Sdílené priority a principy
- Systematická a rozsáhlá finanční podpora jednotlivých zemí a regionů prostřednictvím Strukturálních fondů

Základní principy EU

- subsidiarita – problémy se řeší na té nejnižší možné úrovni
- solidarita – cílem je zvyšování úrovně všech členů, systematicky vyrovnávat rozdíly mezi nejbohatšími a nejchudšími regiony a státy
- zajištění lidských práv a vyloučení jakékoliv diskriminace
- respektování kultury, tradice a svébytnosti nejen každé země, ale i každého regionu

Nástroje vzdělávací politiky

- plánování
 - legislativa
 - financování
 - kurikulární politika
 - evaluace
 - monitorování
 - vzdělávací reforma
- (subjekty vzdělávací politiky)

Strategické směry a cíle EU ve vzdělávání

- Zvýšit kvalitu a efektivitu vzdělávacích systémů členských zemí
- Usnadnit všem přístup ke vzdělávání
- Otevřít vzdělávací systémy širšímu světu

Terciární vzdělávání

- Boloňský proces- 6 hlavních cílů:
 - přijetí srozumitelného a srovnatelného systému titulů
 - přijetí systému založeného v podstatě na dvou hlavních cyklech (binární systém)
 - zavedení kreditního systému
 - podpora mobility
 - posílení Evropské spolupráce v zajišťování kvality
 - posílení evropské dimenze ve VŠ vzdělávání

„The Bologna Process 2020 – the European Higher Education Area in the new decade“

- Motto: „Vysoká kvalita a excelence ve všech činnostech vysokých škol“

Priority:

- Celoživotní vzdělávání a učení
- Sociálně spravedlivý systém
- Mobilita studentů a akademických pracovníků (do roku 2020 20 % absolventů zkušenost s pobytem na zahraniční vysoké škole či stáží)

Koncepce ČR

- *„Dlouhodobý záměr vzdělávací a vědecké, výzkumné, vývojové, umělecké a další tvůrčí činnosti pro oblast vysokých škol“.*
(2006-2010)
- Dlouhodobé záměry vysokých škol
Priority
 - internacionalizace,
 - kvalita a excelence akademických činností a
 - kvalita a kultura akademického života.

Internacionalizace

- Možnosti studia v cizích jazycích
- Jazyková vybavenost studentů, akademických a administrativních pracovníků
- Zapojení do mezinárodních vzdělávacích programů a mobilita studentů a akademických pracovníků
- Společné studijní programy
- Důsledné zavádění ECTS a Diploma Supplement Label
- Spolupráce ve výzkumu a vývoji

Kvalita a excellence

- Struktura akademických pracovníků
- Rozšíření přístupů ke vzdělávání a celoživotní vzdělávání
- Spolupráce s odběratelskou sférou, zaměstnanost absolventů
- Rozvoj výzkumu na vysokých školách
- Řízení a integrace vysokých škol
- Infrastruktura vysokých škol
- Informační systémy

Kvalita a kultura akademického života

- Sociální záležitosti studentů a zaměstnanců
- Mimořádně nadaní studenti
- Spolupráce se studenty a absolventy
- Ubytovací a stravovací služby

Dlouhodobý záměr 2011-2015

- Kvalita a relevance
- Otevřenost
- Efektivita a financování

Kvalita a relevance

- Sladit počet studentů s demografickým vývojem, potřebami trhu práce a z nich vyplývajícími souvislostmi (50 % Bc. Pokračující v mgr. Programech) – změna pravidel financování
- Optimalizace počtu a struktury vysokých škol (diverzifikace)
- Vnitřní a vnější zajišťování kvality
- Národní kvalifikační rámec jako prostředek zajišťování kvality
- Progresivní formy a metody vzdělávání
- Odpovědnost za zaměstnatelnost a uplatnitelnost absolventů
- Lidské zdroje pro výzkum, vývoj a inovace

Otevřenost

- Internacionalizace (především ECTS)
- Mezinárodní spolupráce vysokých škol v oblasti výzkumu, vývoje a inovací
- Spolupráce s praxí
- Celoživotní vzdělávání
- Dostupnost vysokoškolského vzdělání
- Poradenství na vysokých školách
- Propagace a marketing

Efektivita a financování

- Efektivně řízený systém vysokého školství (prověřování plnění dlouhodobých záměrů)
- Odpovědně řízená vysoká škola, vzdělaný management (vzdělávání řídicích a administrativní pracovníků)
- Neinvestiční financování (stabilita rozpočtu, vícezdrojové financování)
- Investiční financování (spíše modernizace stávajícího zařízení)
- Financování výzkumu, experimentálního vývoje a inovací (hodnocení výzkumných záměrů)

Evropský kvalifikační rámec, Národní soustava kvalifikací

- 2004 Návrh na vytvoření EQF pro CŽV
- 2006 Legislativní návrh
- 2008 Návrh schválen Radou ministrů pro vzdělávání
- 2010-2012 Období přizpůsobení národních rámců kvalifikací

Uznávání vzdělání či kvalifikace

- Profesní uznávání kvalifikace
- Regulovaná povolání (ČR)
[http://uok.msmt.cz/ru_detail.php?id=577
&dl=cz&flet=&forg=&ftype=&fpg=1&ftxt=
=](http://uok.msmt.cz/ru_detail.php?id=577&dl=cz&flet=&forg=&ftype=&fpg=1&ftxt=)
- Akademické uznávání kvalifikace
- http://www.msmt.cz/uploads/soubory/m_ezinarodni_vztahy/smlouvy_prosinec_2009.doc
- Zákon o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání

Evropský prostor VŠ

European Credit Transfer (ECTS)

- „přenositelnost kreditů“
- 30 zemí (1000 škol)

Dodatek k diplomu

Národní soustava kvalifikací pro terciární vzdělávání

- Transparentnost
- Snazší uznávání kvalifikací
- Zkvalitnění mobility studentů
- Joint degree x double degree
 - Evropský rámec kvalifikací pro celoživotní učení

Mezinárodní spolupráce

- OECD (Indikátory vzdělávacího systému INES – Education at a Glance, Program mezinárodního hodnocení studentů (PISA))
- OSN (podklady pro periodické zprávy o plnění dokumentů)
- UNESCO – Education for All
- Rada Evropy – PESTALOZZI, programy a projekty v oblasti jazykového vzdělávání.

Operační programy

- OPVK (2007-2013) – ESF, strukturální fond EU
- Oblast rozvoje lidských zdrojů, celoživotního učení, utváření vhodného prostředí pro výzkumné, vývojové a inovační aktivity a stimulační spolupráce participujících subjektů.
- <http://www.msmt.cz/strukturalni-fondy/nove-vyzvy>
- **1,83 mld. €**, což činí přibližně **6,8 %** **veškerých prostředků určených z fondů EU pro Českou republiku**. Z českých veřejných zdrojů má být navíc financování programu navýšeno o dalších 0,32 mld. €.

Operační programy (II)

- OP VaVpI
- <http://www.msmt.cz/strukturalni-fondy/op-vavpi>
- 1 prioritní osa **Evropská centra excelence** vyčleněno 685,4 mil. €, tj. 33,1 % OP VaVpI.
- 2 prioritní osa **Regionální VaV centra** - 685,4 mil. €, tj. 33,1 % OP VaVpI.
- 3 prioritní osa **Komericializace a popularizace VaV** - 213 mil. €, tj. 10,3% OP VaVpI
- 4 prioritní osa **Infrastruktura pro výuku na vysokých školách spojenou s výzkumem a s přímým dopadem na nárůst lidských zdrojů pro výzkumné a vývojové aktivity** - 414 mil. €, tj. 20% OP VaVpI
- 5 prioritní osa **Technická pomoc** - 72 mil. €, tj. 3,5% OP VaVpI.

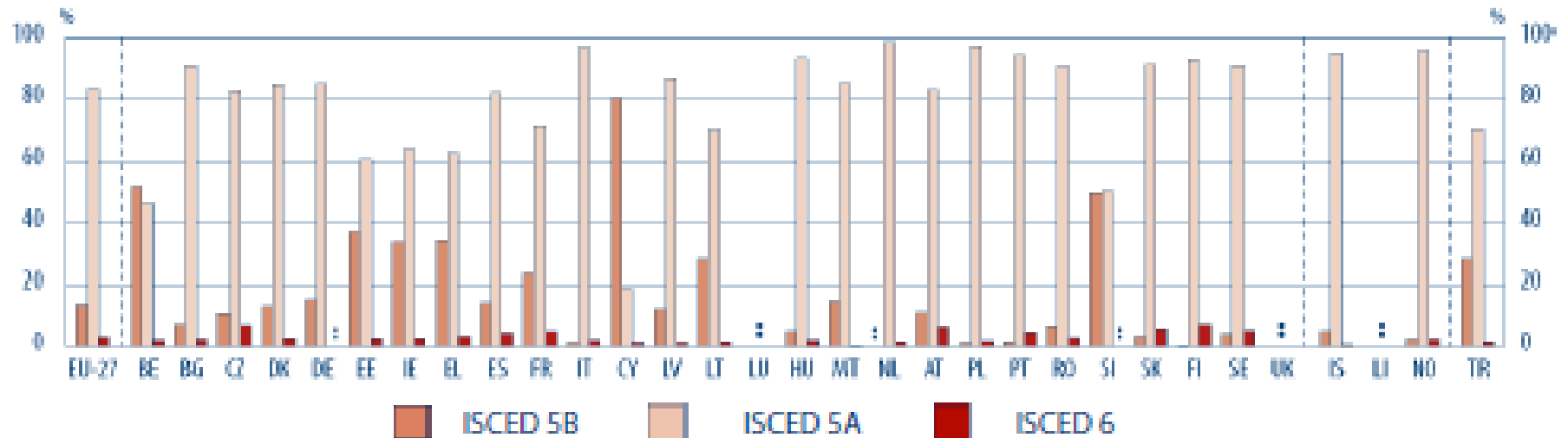
Vzdělávací soustavy zemí EU

- jsou rozmanité
- zásady rozvoje školství v jednotlivých zemích:
 - zásada rovného přístupu ke vzdělávání
 - zvyšování průchodnosti systému
 - zvyšování kvality vzdělávání
 - podpora účasti stále širších vrstev populace na vyšších úrovních vzdělávání
 - budování možností celoživotního učení
 - sepětí s potřebami společnosti a trhu práce

Terciární vzdělávání v mezinárodním srovnání

- Nárůst počtu studentů v akademických programech x krátké profesně orientované programy (Belgie, Slovinsko - rovnoměrné) (Dánsko, Estonsko, Španělsko, Maďarsko, Turecko – rychlejší růst)
- Rozdílná míra úspěšného dokončování studia 50 – 90 % (95 % Řecko, Litva) (méně než 50 % - Kypr, Lotyšsko)

Obr. B2: Rozdělení studentů v terciárním vzdělávání podle úrovně programu (ISCED 5B, 5A a 6), 2003/04

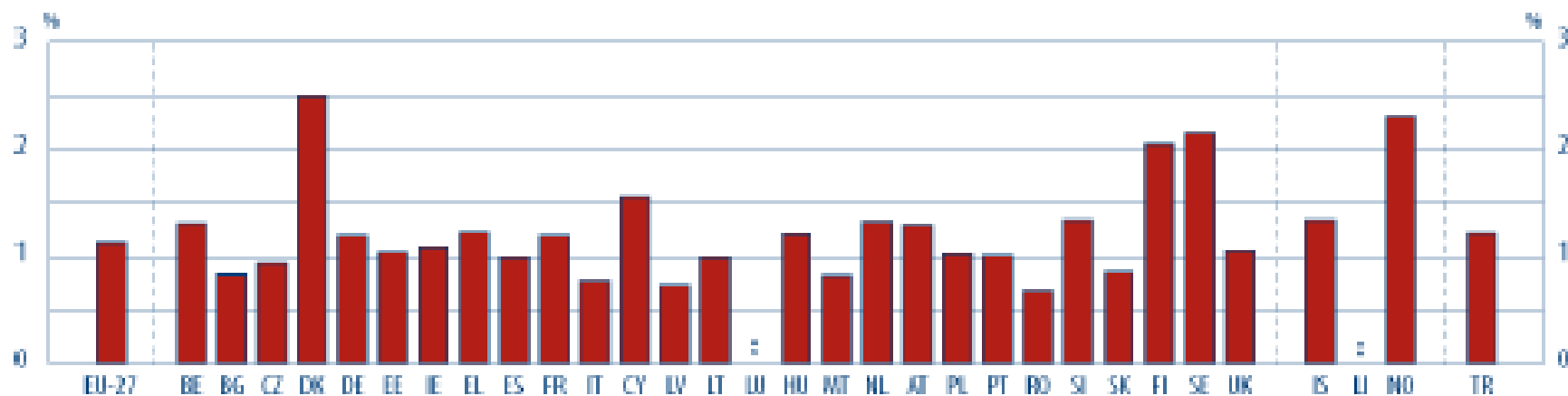
	EU-27	BE	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	IT	CY	LV	LT	LU	HU	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	UK	IS	LI	NO	TR
ISCED 5B	13,4	51,8	7,1	10,4	12,8	15,0	37,2	33,6	34,1	13,9	23,8	1,1	80,3	11,9	28,5	:	4,8	14,5	:	10,6	1,1	1,3	6,7	40,7	3,2	0,1	3,9	:	4,8	:	2,0	28,5
ISCED 5A	83,5	46,4	90,8	82,8	84,8	85,0	60,3	64,1	62,7	81,9	71,5	97,0	18,7	87,0	70,0	:	93,1	85,3	98,7	82,9	97,3	94,3	90,6	50,3	91,1	92,9	90,9	:	95,1	:	95,9	70,2
ISCED 6	3,0	1,8	2,1	7,0	2,3	:	2,5	2,3	3,2	4,2	4,7	1,9	1,0	1,1	1,4	:	1,9	0,2	1,3	6,5	1,6	4,4	2,6	:	5,7	7,1	5,2	:	0,6	:	2,0	1,3

Zdroj: Eurostat, UOE.

Financování terciárního vzdělávání

- Veřejný sektor – 70 %
- Přímé financování (největší část na vzdělávací činnost) (Recko – infrastruktura 40,8 %)
- Rozdílné typy a výše příspěvků (200 – 1000 EUR) – 16 zemí školné
- Rozdílný počet studentů na učitele
- Rozdílná výše výdajů na jednoho studenta (Bulharsko, Litva, Slovensko) x UK

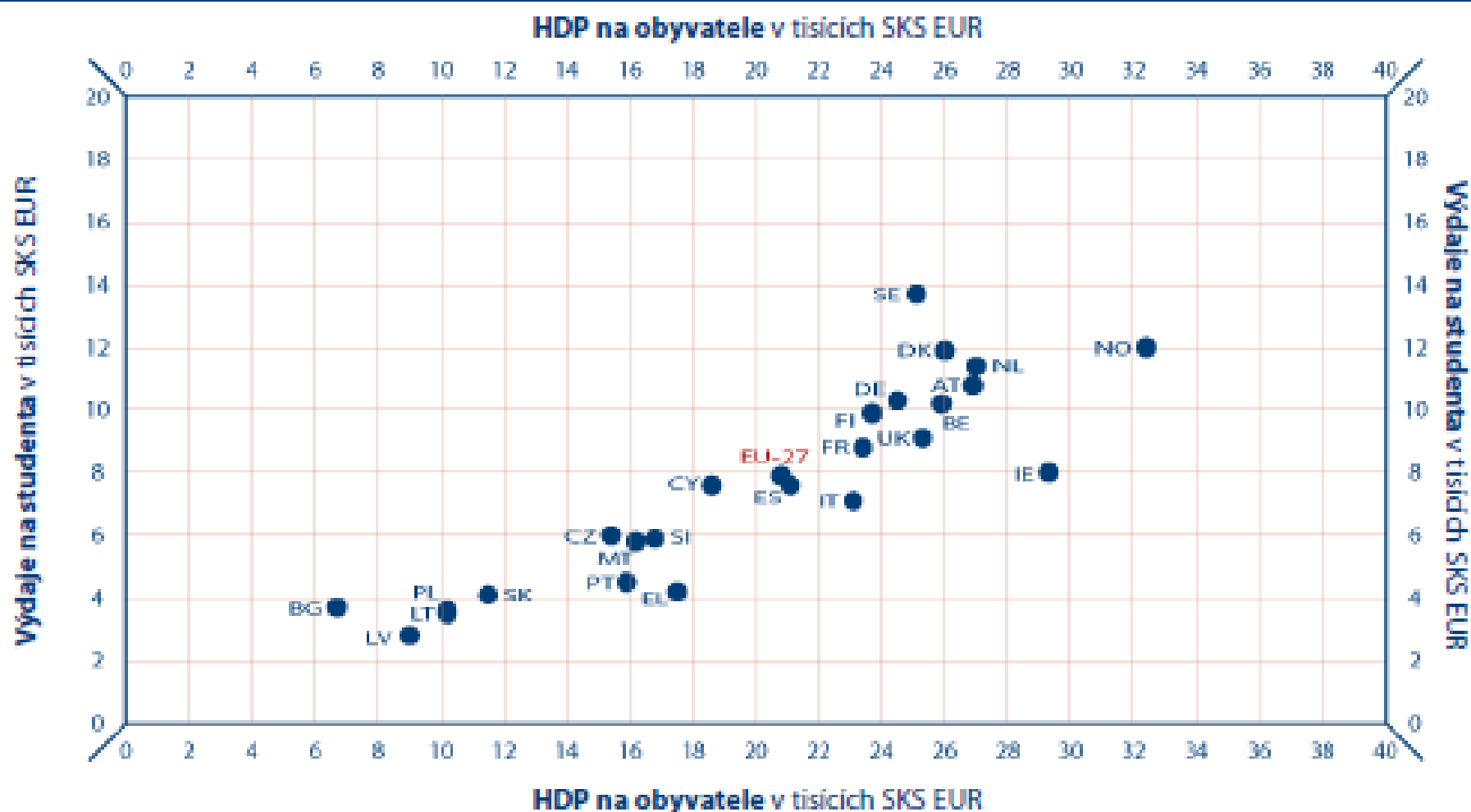
**Obr. C3: Celkové veřejné výdaje na terciární vzdělávání (ISCED 5–6)
jako podíl na HDP, 2003**

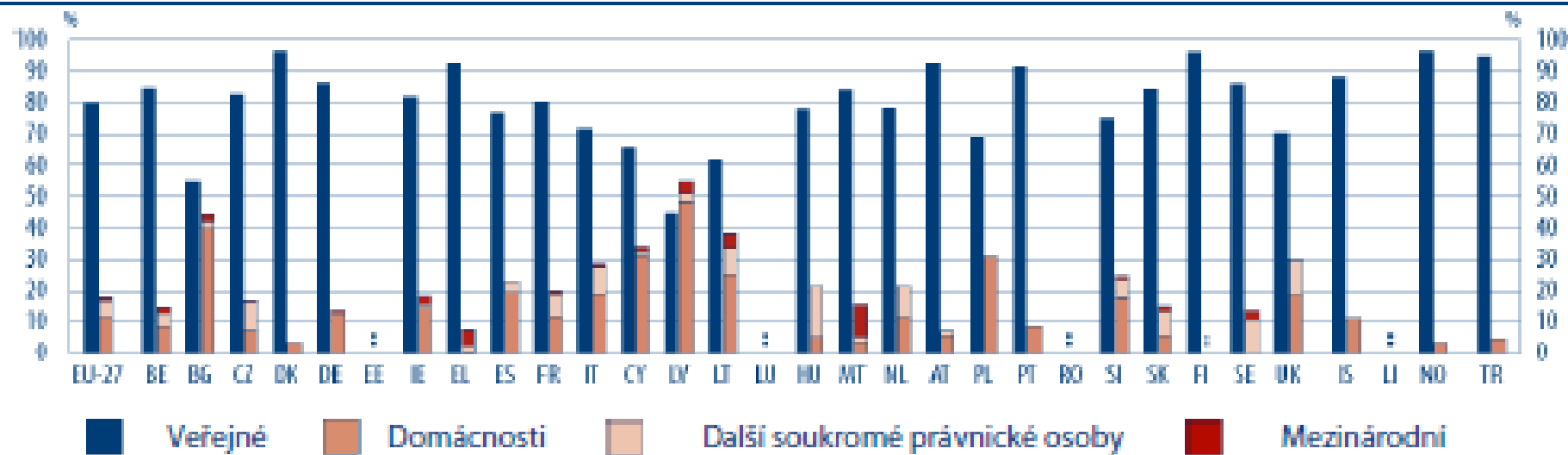
EU-27	BE	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	IT	CY	LV	LT	LU	HU	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	UK	IS	LI	NO	TR
1,14	1,31	0,84	0,94	2,50	1,19	1,05	1,09	1,22	0,99	1,19	0,78	1,55	0,74	1,00	:	1,21	0,83	1,33	1,29	1,03	1,01	0,68	1,34	0,85	2,05	2,16	1,06	1,35	:	2,32	1,21

Zdroj: Eurostat, UOE a národní účty.

Obr. C1: Roční výdaje na studenta v Institucích terciárního vzdělávání (ISCED 5–6) ve srovnání s HDP na obyvatele v tisících SKS EUR, 2003

Obr. C12: Podíl veřejných výdajů, výdajů domácností a 'dalších soukromých právnických osob' a mezinárodních zdrojů na financování Institucí terciárního vzdělávání, 2003

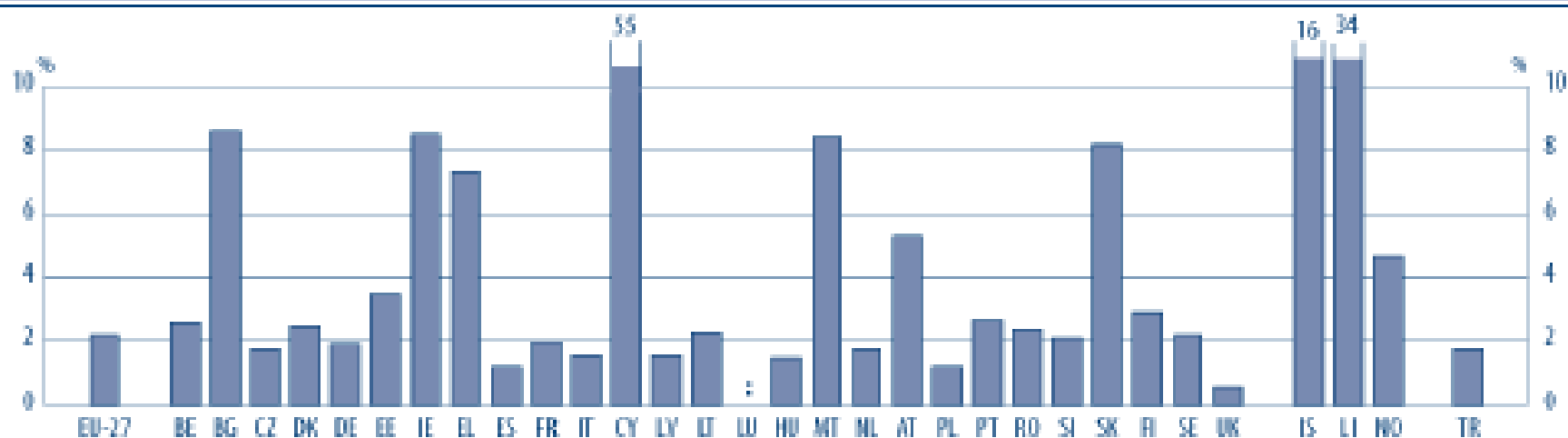
	EU-27	BE	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	IT	CY	LV	LT	LU	HU	MT	ML	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	UK	IS	LI	NO	TR
Veřejné	79,9	84,9	55,2	82,8	96,7	86,4	:	82,0	92,5	76,9	80,3	71,6	66,8	44,9	61,8	:	78,5	84,3	78,6	92,7	69,0	91,5	:	75,2	84,7	96,4	86,3	70,2	88,7	:	96,7	95,2
Domácnosti	11,6	8,6	40,0	7,3	3,3	12,8	:	14,4	0,4	19,4	11,7	14,8	31,2	48,6	25,2	:	5,3	3,6	11,5	5,9	31,0	8,5	:	17,7	5,9	:	-	18,5	11,3	:	3,3	4,8
Další soukromé právnické osoby	5,4	4,4	2,0	9,3	:	:	:	1,5	2,0	3,7	6,9	9,0	1,1	2,3	8,4	:	16,2	1,8	9,9	1,4	:	:	:	6,3	7,6	:	10,7	11,2	:	:	:	:
Mezinárodní	0,8	2,1	2,8	0,6	-	0,8	:	2,2	5,0	-	1,2	0,7	1,9	4,3	4,5	:	-	10,4	-	-	:	:	:	1,0	1,8	:	3,0	-	:	:	:	:

Zdroj: Eurostat, UOE.

Mobilita

- 2 % v roce 2004
- Mobilní – Kypr, Island, Lichtenštejnsko (Bulharsko, Řecko, Irsko, Malta, Slovensko) x UK, Polsko, Španělsko
- Prioritní země: UK, Belgie, Rakousko

Obr. E1: Podíl studentů terciární úrovně (ISCED 5-6), kteří studují v jiném členském státě (EU-27), v kandidátské zemi nebo v členské zemi ESVO/EHP, 2003/04

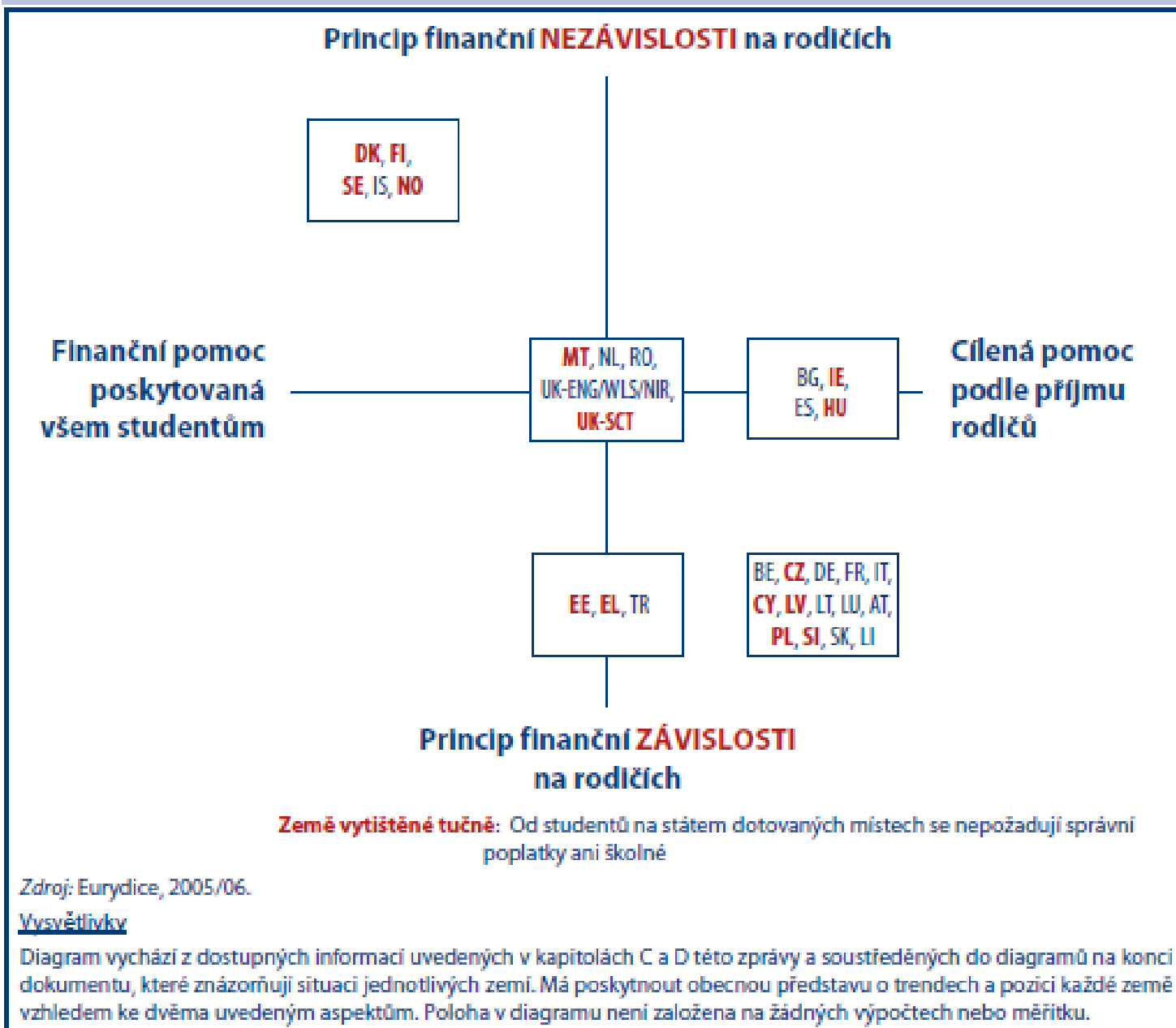
EU-27	BE	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	IT	CY	LV	LT	LU	HU	MT	ML	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	UK	IS	LI	NO	TR
2,2	2,6	8,6	1,8	2,5	1,9	3,5	8,5	7,3	1,2	2,0	1,6	54,8	1,6	2,3	:	1,5	8,4	1,8	5,3	1,2	2,7	2,4	2,1	8,2	2,9	2,2	0,6	15,5	34,5	4,7	1,8

Zdroj: Eurostat, UOE.

Finanční postavení studentů

- Stipendia, kombinace stipendií a půjček
- Různá pojetí finančního postavení:
- Princip finanční (ne)závislosti
- Všeobecná x cílená pomoc (příjem rodičů)
- Na základě principu finanční nezávislosti – skandinávské země
- Princip finanční závislosti – Belgie, ČR, Polsko, Německo, Rakousko, Francie, Slovensko..

Obr. A: Pozice zemí vzhledem k principu finanční nezávislosti na rodičích a k principu všeobecně poskytované pomoci studentům v terciárním vzdělávání na úrovni ISCED 5 v roce 2005/06

Děkuji za pozornost